

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldi előfizetőknek 15 krajczár.

Előfizethetnél csupán a kiadónálvalban lehet B-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadónálvalhoz intézendők.

A lap szellemi részére a nyilvántartott vonatkozó minden közlemények a szerkesztőségbe küldendők.

Hirdetések díja: három soros betűsor 6 kr. — Nagyobb és több soros hirdetések jutányosan csökkentenek.

Bélyeg minden beíratással 20 kr.

NYILVÁRTARTÁS: garmond sor: 20 kr.

B-Gyarmat, június 21.

Tanügyi és irodalmi hétnek lehet elnevezni a lefolyt hetet.

A vármegye székvárosában ugyanis június 15-én tartá a nemzeti intézet közgyűlését, majd aznap délután a Madách emlékügyi bizottság ülésezett, egész héten pedig folytak az évszázadi vizsgák.

A tanügyi és irodalmi barátai tehát meglehetősen el voltak foglalva. Kevesen vannak ezek, mert nagy és nehéz szellemi feladatokra, melyek anyagi hasznát közelről nem biztosítanak, — kevesen szoktak vállalkozni.

Néhány lelkes ember csinálja ezeket, kitartóan, fáradhatlanul, nem a maga, hanem a megye és az ország javára.

Most is a nemzeti intézeti közgyűlésen egy igen szép hatalmas elv lett kimondva; ez az elv: az erők egyesítése egy egy pontfelé, nem pedig szétforgácsolása mindenfelé.

A hol jó talaj mutatkozik, oda viszi a nemzet minden erejét, hogy azt a kultúra áldásával ellássa és a magyar nyelvet, mely nélkül ma már a nép sem mozdulhat, — elterjessze.

Az eddigi eljárás nagy eredményeket nem gyűmölcsösített. Nagy összegű pénzek utalványoztak — a beérkezett s néha személyi okokra visszavetett ajánlatok alapján egyes tanítóknak, de azért községek — csekély kivétellel — csak olyan tőkés és elmaradtak, mint ezelőtt 50 évvel.

Sokkal nagyobb eredményeket fog biztosítani az, ha a magyar kultúrával vármegyénk idegenyelve nagy rétegének középső részébe hatolunk, s a szellemi és anyagi erő nagy apparátusával egy egy pontot megháldunk a magyarságnak.

Ily jó talajnak és pontoknak találta a nemzeti intézet Csehbrézó és Maskova községeket, melyeknek jó népe, jeles tanítói és hazafias papjai vannak. Erre fog irányulni a Huszár Károly féle 200 frtos nagy ösztöndíj, — ezen községekben fognak alkotni óvodákat és népkönyvtárakat. E mellett azonban a költségvetés keretén belül egyes jó és hazafias tanítók is jutalmaztatni fognak, — s a nemzeti intézet gondoskodni fog arról is, hogy a tőkés községek iskolái magyar könyvekkel, tőkés gyűjteményekkel, magyar imádságos és énekes könyvekkel látassanak el.

A nemzeti intézet 18,365 frtnyi vagyona mellett tehát oly missiót kíván teljesíteni, mely után eredmények várhatók.

A tőtség legnagyobb részt vármegyénk felső részében — Losonczi körül — lévén, — a nemzeti intézet, igen helyesen, — ezen területre irányítja figyelmét.

Jól tudjuk, hogy a felsőnógrádi közművelődési egyesület a Losonczot körülvevő tőtség megmagyarosítása érdekében szintén átvétve működést akar kifejteni; de tudva azt, hogy ezen egyesület innáig több évi fennállása után alig rendelkezik 2000 frtnyi tőkével, alig hisszük, hogy céljait megvalósíthassa. — Hazafias intentió — vezérel tehát minket akkor, midőn éppen az erők összesítésének nagy és hatalmas elvénél fogva azt indítványozzuk, hogy ezen két intézet oldalon egybe, hogy céljait annál jobban, annál eredményesebben érvényesíthesse. Nagyon örvendünk, ha Losoncz és vidéke a felső vidéki közművelődési egyesület tőkéjének gyarapítása, és erősítése tekintetében nagyobb hatást tudna kifejteni; sajnos azonban, hogy ezt az eddigi működéséből és annak gyenge eredményeiből nem konstátálhatjuk, a hátralekötött tagsági díjaknak majdnem ezekre menő összege legalább nem enged erre következtetést vonni.

B-Gyarmat és vidékének, — bár hogy is gyalázzanak losonczai testvéreink, — mindig nagyobb érdeke volt az eféle hazafias dolgokra. — Nagy áldozatkészséget fejtett ki ezen vidék mindenkor!

Innen került ki a nemzeti intézet, mely ha 25 ezer frtot nem adott volna át a b-gyarmati polgári iskola alapjára, ma már 40—45 ezer frtos tőkét tenne ki. Innen került ki a Madách alapítvány, melynek kamataiban a losonczai tanintézetek is részesülnek és pedig csak oly arányban, mint a b-gyarmati polgári iskola.

Igazán áldvös, — nemcsak hazafias dolgok cselekednek tehát a felső nógrádi közművelődési egyesület, mely ha nem családunk, indokolatlan rivalitásból keletkeztethet, ha hason ezéfra gyűjtött kisebb tőkét beolvastatná a nemzeti intézetbe; hiszen ez a pénz ugyanis jobbra Losoncz és vidéke felé fog kisugározni!

A nemzeti intézet.

Nógrád vármegye nemzeti intézete június 15-én tartá közgyűlést s ezt megelőzőleg igazgató választmányi ülést. Scitovszky János ur elnökölte az ülést.

Ez alkalommal a számadás, vagyonszámla és költségvetés következőkben lett Baintner Ottó pénztárnok ur által előterjesztve.

A számadás szerint bevétel volt 2266 frt 36 kr, kiadás 875 frt 87 kr; pénzmaradvány 1890. évre 1390 frt 49 kr.

Kiadott: néptanítók jutalmáására és a kálmói óvodára összesen 500 frt, tankönyvekre 150 frt, tízezer frtos kisorsolt földhitelezési kötvény bevétele alkalmával többlet kiadás 135 frt 78 kr; a többi irodai s egyéb apró költségekre. A felhívásig számadás helyesen találtatván, a felmentvény megadott.

A nemzeti intézet vagyonszámlája. Készpénz: 1390 frt 49 kr, értékpapír: 16200 frt., kötelező: 500 frt., hátralekötött tagdíjak: 200 frt., kamatok: 75 frt., összesen: 18365 frt 49 kr.

Előirányzat, és pedig bevétel: 2740 forint. Kiadás, alapító gyarapítására 1473 frt 14 kr, alapzabálly szerinti tevékenységre: 1267 frt 36 kr.

A b-gyarmati polgári iskola megkeresése folytán elhatároztak, hogy a polgári iskolát illető 25 ezer frt névértékű s 4% -os kamatozó földhitelezési záloglevelek 5% -os kamatozó papírraladók kötvényekkel convertáltassanak; ennek keresztül vitelével Scitovszky János elnök ur megbízott.

Szováthy Lajos urnak, a losonczai állami tanítóképző érdemteljes igazgatójának jól és alaposan kidolgozott tanügyi memorandumára — a Sziklos Samu tanítási tanító ellen fenforogó vádakkal együtt — a szerző bejegyzésével kinyomtatni fog.

Elvben kimondatott, hogy a nemzeti intézet minden szellemi és anyagi erejét egy-egy tőkés község felé fogja irányítani mindaddig, míg ezen községek a magyarság részére meg nem hódítatnak. Ily községekkel kismegleltettek elsősorban Csehbrézó és Maskova, hol kisdudorok és népkönyvtárak fognak állítatni. A tanfelügyelő úr felkérte, hogy az erre vonatkozó terveket és költségvetéseket az elnökséggel közölje. Jutalmazásban részesülnek a következő tanítók, és pedig Szováthy Lajos igazgató ur ajánlata folytán, Jankó Sámuel maskovai tanító 100 frtban, Kostály Mihály losapátfai 50 frtban; Komjáthy Anselm kir. tanácsos és tanfelügyelő ur ajánlata folytán, Kuzmányi György és Szabo József sziklói tanítók együttesen 50 frtban, Póstyán Endre kis-zellői 50 frtban, Konecsny György rásai 50 frtban, Sztrabonyi János hradistyai 50 frtban, Keviczky József n-sztracini, Fabry Lajos kutassói, Hromada Pál nőtincsi, Pittner Pál agárdi 25—25 frtban, Argai János kisujfalusi 10 frtban. Ezen kívül Rell Samu időközben elhalt zibri tanító, özvegye 20 forintban.

Komjáthy Anselm és Szováthy Lajos urnak a fentebb nevezett tanítók zárványairól kimerítő jelentéseket tettek, miert is nekik köszönet szavaztatott.

A 200 frtos Huszár Károly féle díjra a pályázat újból kihirdetettik s erről minden tanító értesítettik.

A „Losoncz és Vidéke” nagy szorultságában követi folytatást azon ónamitól politikát, hogy lapunk cikkéből kikop egy-egy mondatot, az székelybontó cöljja szerint hamis világításba helyezi, hogy aztán hamisan következtethessen is belőle.

Igy a június 8-iki első cikkünk számos adatát ignorálva, mivelhogy azokat megzafolmi képtelen, — jónak látja t. lapjarsunk nemcsak az érintett cikket írni, de általában egész „Alsónógrád vármegyére” a hátramaradás szellemét fogni rá azért, mert az említett cikkben kiemelte az őt, hogy „ha végig tekintünk azon listán, mely az ősi b-gyarmati székely helyi érvesítette szavazatát, azt találjuk, hogy ezen listában a vármegye tősgyökere családjának nevei ott se-

repelnek; míg ellenben losonczai listában gr. Gyúrkó A. és még néhányat kivéve, azon bizottsági tagok neveivel találkozunk, akiknek az eleit még az insurrekcióig sem lehet felvinni.”

Hogy ezen jellemzés sártó volna a nem-nemes, vagy nem ősnemes bizottsági tagokra nézve, az ily erőszakolt magyarázat csakis rosszakaratra vall; mert hiszen Magyarország modern alkotmányos bírósága monarchikus állam lévén, igen jól tudhatja azt a L. és V. szerkesztő is, hogy a teljes jog egyenlőség mellett is igen szépen megfér, és ha kollízióba nem akarunk jutni számos intézménnyel, akkor meg is kell fértie nálunk a demokráciának az arisztokráciával; ép azért valamin 1848-ban, ugy azóta sem jutott ezébe egyetlen gyakorlati magyar államférfiunk sem, hogy az útle-mokráták, helyesebben szótla demagógok kedvéért tabula rásat csináljon a nemzeti intézmények iderágu részében.

S aki nem akarja megtagadni országunk, történelmi múltjában gőkező létjogosultságát, az bizony — és legyen bár a nép fia, s bármily haladó szellemű férfi, jogegyenlőségének érte és tudata mellett is mindenkor egyezsmind büszkeséggel fog tekinteni az ősi, nagynevű családok ma is köztünk élő és működő hazafias tagjaira.

Mindenesetre súlylál birhat tehát, és jogosan mutathatunk rá, hogy a történelmi nagy nevek közül — s legyen az bár csak megyetörténet, — a túlayomó nagy többség a székelyvédő párt sorában foglal helyet, és nem a losonczai táborában.

Kereset olvasott a L. és V. kritikusa, ha nem ismeri azon szokásos mondást, hogy egyik-másik család eleit régebb, avagy csak az „insurrekció” idejéig viteli fel. Leckéjét tehát az ősidig s „a penészszagú eszmékre” vonatkozólag, mint tárgytalan és neveléses profetizmustól tiszteltet vissza utasítjuk. A lólab mindenütt kilátszik.

Hát hiszen penészszagunk mondta Losonczai úr Nagy Ivánnak a történelmi jogokra alapított igazmondását is!

Hogy a T. ellenséget korifensai odányilalkoztak, miszerint nem fogják többé felvetni az áldatlan székely kérdést, s közös akarattal oda fognak hatni, hogy a vármegye felrakott békéjét helyreállítsák, — ezt a „Nógrádi Lapok” cikkírója nem mint bizonyosat mondta, de mint hallomás szerinti s a történetek után örömmel feltételezett dolgot. Midőn tehát a L. és V. június 15-iki számában a „jól állított visszaállítás”, sajnálatlál bár, de tudomásul vesszük a visszaállítását, — aminthogy ezen szép testvéries érület és szándék megértetlők már a L. és V. június 1-ei és a 8-iki számában, és egyeből megjelent nyilatkozataikból is, s ép azért tartotta szükségesnek a székelyvédő párt szintén szervezkedni továbbra is, és bátran lépni ki síkra a rák kényszerített harcban; — a felelősség súlyát a bekellen kezdőkre hárítván.

A megyéknek sincs joguk székelyüket magyartöréssel. Ez a jog csak volt. Ezt a témát egészen törvényes alapon fejti ki Zsathy Ferenc Szatmárvármegye főjegyzője a „P. N.”-ban. Ugyanis: az 1886. XXI. t. cz. 47. §-a tételeként elősorolja azon teendőket, melyek a vármegyei törvényhatóság hatásköréhez tartoznak, meg van adva ugyanis a vármegyeeknek a kervényezési, levelezési, felirati jog és az indítványok tárgyalásának joga, de nincs megadva azon jog, hogy székelyeik megváltoztatása fölött határozhassanak. Erre prece-densek is vannak. Mert 1876. óta a vármegyei székelyeinek sorsa fölött nem a vármegye, nemis a kormány, hanem a törvényhozás van hivatala határozni, mit igazol az 1876. XXXIII. t. cz., melynek alapján az ujonnan alakított 21 vármegyei törvényhatóságnak székelye a törvényhozás által lettek megalapítva. Három év múlva meghozott az 1879. XXII. t. cz., melyszert az 1876-ban megalakított új vármegyei egyikének — Kis-Küküllőnek — székelyeinek Erzsébetváros helyett Dicső-Szent-Marton tételeit.

Közigazgatási bizottsági ülés.

(Június hó 14-án.)

Gr. Dégenfeld Lajos főispán ur ő. méltósága az ülést, a megjelent barátságos üdvözlés után megnyitván, bejelent, hogy Szontagh Pál, gr. Berchtold Arthur és Postóczy Ivan elmaradásukat igazolták. Jegyzőkönyv hitelszerű felkértek Steller Antal és dr. Kacsóvich Gyula urak.

Alapszabályok.

A jelenléteken említett tőkék a megyeház mellé-épületeiben június hó 11-én kiadott tőzseletről s érintetik, hogy a leégett épületek az első m. általános biztosítási társaságnál biztosítva legyen, a har fedezve van. A tőzseletről okainak megvizsgálásával a járási szolgabíró bizatolt meg.

A legkedveltebb és legelterjedtebb fővárosi napilap.

BUDAPESTI HIRLAP

Szerkesztők és Iaputalajdonosok:
CSUKÁSI JÓZSEF és RÁKOSI JENŐ.

Előfizetési árak: Egy hónapra 1 ft 20 kr. Egy negyedre 3 ft 50 kr. Félre 7 ft.

Még június hó folyamán

megjelenik a „Budapesti Hírlap”-ban **Stanley könyve** a legújabb
afrikai utazásokról:

A LEGSŐTÉTEBB AFRIKÁBAN

melyet az egész művelt magyar közönség nagy érdeklődéssel vár. Az érdekes mű az összes jogosított könyvkiadásokkal (köztük a magyar jogosított könyvkiadás is) egyidejűleg fog megjelenni.

A július elsőjével belépő új előfizetők **STANLEY KÖNYVE** addig megjelent részét **INGYEN** kapják meg.

A „Budapesti Hírlap” az egész fűrdő-évtől előfizetőinek kívánságára a lapot bárholvát küldi meg akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet.

Az előfizetési összeg legbiztosabban postautalványon küldhető
következő címen:

„Budapesti Hírlap” kiadóhivatala Budapest, Kalap-utca 16.

A Dreher Antal-féle kiviteli palacksör
DIETRICH ÉS GOTTSCHLIG
BUDAPESTvagy **DREHER ANTAL** Kötönye.

Csakis teljesen letelepedett, tehát tüköriszta kiviteli sör széküldése, folyton friss üvegüldésben, a minőség hamisítatlan volta mellett kezesesség vállalatik

Árjegyzékek mindenféle ingyen és bérmentve.

Mintán gyakran megtörténik, hogy idegen közönségű és gyöngyös minőségű sörök „Dreher Antal kiviteli sör” cím alatt forgalomba hozatnak, a t. e. Dreher-féle kiviteli sör fogva-
tónak a hatóságilag oltalmazott üvegcsimkét, melyen a **Di-
trich és Gottschlig** név olvastatni kell, hogy rajta legyen,
kiváló figyelemükbe ajánljuk.B-Gyarmaton egyedül és kizárólag,
ELFER FERENCZNEL

a „Vörös Házhoz” címzett vendéglőben kapható

3494 - 1890. P. sz.

HIRDETMEY.

A Guta községben gyakorolt italmérséki jogot megállapított kártyalétszáma Szécsény-
vonalon az 1890. évi. 45-96. sz. igazságügyministeri rendelet 9. és 10. §-aihoz há-
talt az egyezség megkötésére a sz. igazságügyministeri határozattal 1890. évi július hó 18-án
A. és 9. órája a kir. törvények 10. számú hivatali szabályzata közzétett. Mely határozat
a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is a kiknek az idősebb végzés külön nem közbe-
vitetik figyelemzetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következmé-
nyekre, ezennel idéztetnek.

A b-gyarmati kir. törvények 1890. évi június hó 11-én.

A majdnem húszezer üzletben árult s a rovarok ellen mindenütt
a legjobb szerül elismert

ismét olcsóbb lett.

Az eredeti üvegek **J. ZACHERL** nevével vannak ellátva. Árak: 45 kr., 40 kr., 50 kr. és 1 ft

Kaphatók:

B-Gyarmaton: Felsenburg Tendor

- Feledi Ignac.
- Benkő József
- Bachár Gyula.
- Hummer Mihály.
- Cserenyák György
- Ebenfűrer Lajos.
- Winter Armin.
- Kanitz Odón gyógyszerárban.

Ipolyágon:
Kis-Terepén:
Lonsuczon:

- Dombó Károly.
- Becskő Fülöp utóda.
- Kirchner Dániel
- Pakorny Ede
- Savidt J. V. és fia
- Szilágy Lajos
- Kirner József
- Luposka Dániel
- Salgó-Tarján: Bóth és Majernik.

Szécsény:
Vácson:

- Deusch Sándor.
- Siesinger Salamon
- Tragor Ignac.
- Intzedy Soma.
- Hufnagel Imre.
- Milimann Géza.
- Haidfeld Alajos.
- Klein Ignacznál.

Atverési hirdetményi kivonat.

At polgári kir. törvények mint új határozat közzétett, hogy Gula, György Károly és Klein, Marcsa területei
vagyatárthatatóságát a kir. törvények 10. számú hivatali szabályzata közzétett. Mely határozat
a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is a kiknek az idősebb végzés külön nem közbe-
vitetik figyelemzetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következmé-
nyekre, ezennel idéztetnek.

A b-gyarmati kir. törvények 1890. évi június hó 11-én.

Egy jó karban lévő csengő hangú
Ehrbár-féle

7 octávú zongora jutányos áron eladó

FELEDI HENRIK-nél

Balassa-Gyarmaton.

Orvosi tekintélyek véleménye szerint a

REGEDI**SAVANYUVIZ**tartalmánál fogva, gyomor és altesti bántal-
maknál, valamint hágyó- és hólyagbajok-
nál, gőge-hurutnál felülmalhatatlan gyógyhatású
és a használatban lévő legkiválóbb ásványi és ártó
ital. Kiszárlásos elárasztás Balassa-Gyarmaton**HUMMER MIHÁLY** ÚRNÁL.Főraktár: Budapest és a vidék részére **RECH JA-
KAB**-nál Budapest, Erzsébeti (kiosk.)

Új találmányok

szabadalmaztatnak minden áramban

BENEDEK LAJOS és Társai

szabadalmi irodája által

Budapest, Múzeum-körút 10. sz.

A nagym. Ministerium által

a föltalálók bizalmába ajánlva.

Évenként 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.

Haszonbérlet.

Nógrádmegyében Karancseszi községben egy 778
holdas nemesi tagosított birtok, mely 450 hold szántó,
50 hold rét, 250 hold legelőből stb. áll, gazdasági, és
kényelmes ur laképületekkel van ellátva a salgó-tarjáni
vasútállomástól 3 1/2 órára, Szécsénytől 1 és egy negyed
órány távolságra, hat esztendő többére bérbe kiadó. —
Közlebbi feltalálási-tással szolgál a tulajdonos:Déty Imre ügyvéd,
Budapest, VII. Károly-körút 6.Egy jó házból való fiú,
ki legalább 2 gymnasiumot végzett**tanulóul**

felvétetik

POPOVICS JÁNOS

fűszerkereskedésében

SZÉCSÉNYBEN.

Vendéglő bérbeadás.

B-Gyarmaton, az u. n. Zichy-féle vendéglő,
összes melléképületeivel, nevezetesen: a kávéház-
zal, vendégszobákkal, vendéglői és kocsma helyi-
ségeivel és az összes istállókkal 1891. évi január
hó 1-jétől 3 évre bérbe adandó. A feltételek alul-
írottul megtekinthetők.

Streisinger Lipót